

Sygn. akt

III AUa 1507/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **24 kwietnia 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda (spr.)
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **24 kwietnia 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) **Przedsiębiorstwa** (...)

w M.

z udziałem zainteresowanego J. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.**

o zwrot nienależnie wypłaconego świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **8 października 2013 r.** sygn. akt **III U 1040/13**

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. z dnia 23 lipca 2013 r. w ten sposób, że zwalnia (...)Przedsiębiorstwo(...) z siedzibą w M. z obowiązku zwrotu na rzecz organu rentowego kwoty 253,74 zł (dwieście pięćdziesiąt trzy złote 74/100) wraz z odsetkami,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. Akt III AUa 1507/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 lipca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.:

W pkt 1 zobowiązał (...)Przedsiębiorstwo (...) w M. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od 11 stycznia 2011r. do 31 lipca 2013r. w kwocie 253,74 zł i odsetek w kwocie 40,60 zł,

W pkt 2 stwierdził, że J. K. wypłacono bezpodstawnie zawyżoną rentę z tytułu niezdolności do pracy w okresie od 1 stycznia 2011r. do 31 lipca 2013r. w łącznej kwocie 253,74 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że obciążenie obowiązkiem zwrotu jest uzasadnione, gdyż świadczenia zostały wypłacone bezpodstawnie, w wyniku błędu zakładu pracy polegającego na przekazaniu nieprawdziwych danych dotyczących przebywania na urloпах bezpłatnych w świadectwie pracy z 8 lutego 1991r., które było podstawą do ustalenia wysokości świadczenia od 1 stycznia 2011r.

W odwołaniu od powyższej decyzji skierowanym do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu pełnomocnik (...)Przedsiębiorstwa (...) w M. wniósł o:

1. zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że nie istnieje obowiązek zwrotu wypłaconego świadczenia z ubezpieczeń społecznych,
2. zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
3. przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach rentowych i dotyczących J. K. na okoliczność ich treści.

Wnioskodawca zarzucił organowi rentowemu:

A) naruszenie art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż przepis ten obejmuje swym zakresem także sytuacje, gdy pracodawca nie podaje w ogóle danych istotnych dla ZUS oraz że obejmuje on także przypadek nieumyślnego działania pracodawcy,

B) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, że pracodawca w wystawionych dokumentach (świadectwo pracy z 8 lutego 1991r.) przedstawił nieprawdziwe dane, gdy tymczasem pracodawca nie podał danych, które organ rentowy uważa za nieprawdziwe (świadectwo pracy nie zawiera danych o urlopie bezpłatnym), ponieważ nie miał obowiązku ich podawania w stanie prawnym obowiązującym w dacie wystawienia tego dokumentu.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik szczególnie podkreślił, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy wnioskodawca nie tylko nie przekazał nieprawdziwych danych, lecz nie przekazał żadnych danych o urlopie bezpłatnym i uczynił to zgodnie z obowiązującymi przepisami. Działanie wnioskodawcy nie miało charakteru celowego i świadomego, zaś organ rentowy ustalając wysokość świadczenia i dysponując dokumentem z 1991r., znając równocześnie treść ówczesnych przepisów powinien był przeprowadzić postępowanie ustalające ilość dni urlopu bezpłatnego ubezpieczonego. Skutkami swoich zaniechań nie może w tej sytuacji obciążać wnioskodawcy, który działał w granicach prawa, bez zamiaru wprowadzenia w błąd organu rentowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i podtrzymał argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 8 października 2013r. oddalił odwołanie.

Sąd ten ustalił, że J. K. z wnioskiem o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wystąpił 31 grudnia 2010r., a do wniosku dołączył między innymi świadectwo pracy z 8 lutego 1991r., sporządzone przez (...) Przedsiębiorstwo (...), w którym zaświadczone, że zainteresowany był tam zatrudniony od 19 października 1977r. do 17 lipca 1980r. W świadectwo nie zamieszczono wzmianki o urloпах bezpłatnych. Fakt korzystania z urlopu bezpłatnego ujawniony został przy złożeniu przez J. K. wniosku o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w szczególnych warunkach, co miało miejsce 24 czerwca 2013r. W dołączonym wówczas do wniosku świadectwie pracy w szczególnych warunkach (...) Przedsiębiorstwo (...) w M. tj. pracodawca zawarł informację o urlopie bezpłatnym.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że (...) Przedsiębiorstwo (...) wystawiając J. K. w dniu 8 lutego 1991r. świadectwo pracy, zobligowane było do zamieszczenia wzmianki o korzystaniu przez niego z urlopu bezpłatnego i podstawie jego udzielenia, a to zgodnie z § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974r. w brzmieniu ustalonym w § 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 1989r. (Dz. U z 1989r. Nr 49, poz. 271) i obowiązującym od 29 sierpnia 1989r.

Pominięcie przez pracodawcę informacji o urloпах bezpłatnych, co doprowadziło do wypłaty świadczenia rentowego w zawyżonej wysokości, w świetle uregulowania zawartego w art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych skutkować musiało – zdaniem Sądu I instancji – nałożeniem na pracodawcę obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia.

Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazał, że powołany art. 84 ust. 6 ustawy o sus jest tak skonstruowany, że nie wymaga ustalania winy za przekazanie nieprawdziwych danych organowi rentowemu, a sąd rozpoznając sprawę bada jedynie to, czy dane przekazane przez pracodawcę są zgodne ze stanem faktycznym.

W imieniu wnioskodawcy wyrok Sądu Okręgowego zakwestionował w apelacji skierowanej do Sądu Apelacyjnego jego pełnomocnik.

Zarzucając naruszenie art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez błędną jego wykładnię poprzez uznanie, że przekazanie danych niekompletnych czy też nieprzekazanie żadnych danych jest przekazaniem danych nieprawdziwych oraz błąd w ustaleniach faktycznych polegający na pominięciu, że świadectwo pracy z dnia 2 lutego 1991r. stanowiło duplikat, skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania,
2. zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
3. zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W obszernym uzasadnieniu apelacji skarżący w znaczącej części powtórzył twierdzenia i zarzuty podniesione w odwołaniu skierowanym do Sądu Okręgowego i dodatkowo zwrócił uwagę, że oryginalne świadectwo pracy sporządzone zostało 24 lipca 1980r., kiedy to nie obowiązywały przepisy, które nakładały na pracodawców obowiązek zamieszczenia w świadectwie pracy informacji o urloпах bezpłatnych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest w pełni uzasadniona i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodzić bowiem należy się z podniesionym w apelacji zarzutem, że wyrok wydany został z naruszeniem art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2013r. poz. 1442), przez błędne przyjęcie, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy zaistniały przesłanki do nałożenia na wnioskodawcę obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconego J. K. świadczenia.

Stan faktyczny sprawy, niekwestionowany przez strony, jest poza sporem.

J. K. z wnioskiem o ustalenie prawa do renty wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. po raz pierwszy 20 stycznia 1998r. Do wniosku dołączył odpis świadectwa pracy z (...) Przedsiębiorstwa (...) z 24 lipca 1980r. potwierdzającego okres zatrudnienia J. K. w tym przedsiębiorstwie od 19 października 1977r. do 17 lipca 1980r.

Przy kolejnym wniosku o ustalenie prawa do renty J. K., na żądanie organu rentowego, przedstawił „duplikat” świadectwa pracy, sporządzony przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w dniu 8 lutego 1991r.

Przyznając J. K. prawo do renty, przy ustalaniu wysokości świadczenia Zakład przyjął cały okres zatrudnienia wykazany w świadectwie pracy z 2 lutego 1991r.

Starania o emeryturę, w związku z ukończeniem 60 lat, J. K. rozpoczął 24 czerwca 2013r. i do wniosku o tak określone świadczenie dołączył świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w M. z 6 maja 2013r., w którym znalazła się także informacja o urloпах bezpłatnych wykorzystanych przez ubezpieczonego od 2 stycznia 1979r. do 6 stycznia 1979r. oraz od 8 stycznia 1979r. do 10 stycznia 1979r. Ujawnienie tej okoliczności spowodowało wszczęcie przez organ rentowy postępowania w sprawie ponownego ustalenia wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy i w efekcie wydanie zaskarżonej w przedmiotowym postępowaniu decyzji.

Stosownie do art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń Społecznych, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Niewątpliwie J. K., w związku z brakiem informacji o urloпах bezpłatnych, z których korzystał w (...) Przedsiębiorstwie (...), uzyskał świadczenie rentowe w zawyżonej wysokości.

Przesądzenia wymagało, czy w tej sytuacji obowiązek zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia obciąża płatnika składek – w tym przypadku (...) Przedsiębiorstwo (...) w M..

Z zaprezentowanym w tej kwestii stanowiskiem Sądu Okręgowego, który zaakceptował decyzję organu rentowego, nie można się zgodzić.

Sąd I instancji całkowicie pominął fakt, że J. K. świadectwo pracy potwierdzające zatrudnienie u wnioskodawcy w latach 1977 – 1980 uzyskał 24 lipca 1980r. tj. po rozwiązaniu stosunku pracy z dniem 17 lipca 1980r. w trybie porozumienia między zakładami.

Obowiązujące wówczas rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974r. w sprawie świadectw pracy i opinii (Dz. U. Nr 45, poz. 269) nie nakładało na pracodawcę obowiązku zamieszczania w świadectwie pracy informacji o okresie korzystania z urlopu bezpłatnego i podstawie prawnej jego udzielenia.

Zapewne z tej też przyczyny stosowna wzmianka o urlopie bezpłatnym w opisanym wyżej świadectwie pracy nie została umieszczona.

Kolejne świadectwo pracy wystawione zostało przez wnioskodawcę już po wejściu w życie § 7 rozporządzenia w sprawie świadectw pracy i opinii w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 1989r. i zgodnie z którym w świadectwie pracy, oprócz danych określonych w art. 97 § 2 kodeksu pracy, powinny być zamieszczone informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracownika w nowym zakładzie pracy – w tym informacja o okresie korzystania z urlopu bezpłatnego i podstawie prawnej jego udzielenia.

Nie można jednak – zdaniem Sądu Apelacyjnego - pominąć istotnej dla oceny sprawy okoliczności, że świadectwo to stanowiło „duplikat” świadectwa pracy z 24 lipca 1980r., co oznacza, że powtórzone w nim zostały wyłącznie informacje zawarte w oryginale.

Analiza akt rentowych, nie pozwala, wbrew odmiennym twierdzeniom organu rentowego na ustalenie, w jakich celach duplikat świadectwa pracy został sporządzony. J. K. w dacie jego wystawienia pozostawał w zatrudnieniu w Zakładzie Usług (...) w K. (od 21 kwietnia 1990r. do 2 kwietnia 1992r), zatem świadectwo nie było mu potrzebne do przedstawienia pracodawcy. Dołączone zaś zostało przez J. K. (jako jedyne dysponenta świadectwa) do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy w dniu 31 grudnia 2010r.

(...) Przedsiębiorstwo (...), w którym J. K. występując o prawo do renty nie pozostawał w zatrudnieniu, uczestnikiem tego postępowania nie było. Nie miało w związku z tym żadnej możliwości skorygowania treści świadectwa, czy też jego uzupełnienia o informację o urlopach bezpłatnych. Stąd też stwierdzenie Sądu I instancji o podaniu w świadectwie pracy z 8 lutego 1991r. nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. jest całkowicie nieuprawnione.

O staranności zaś w przygotowaniu przez wnioskodawcę dokumentacji niezbędnej dla ustalenia uprawnień emerytalno – rentowych i ich wysokości świadczy najlepiej świadectwo pracy w szczególnych warunkach sporządzone 6 maja 2013r., kiedy to (...) Przedsiębiorstwo (...) dysponowało wiedzą, w jakim celu je wystawia.

W tym stanie rzeczy trzeba stwierdzić, że brak było podstaw prawnych do nałożenia na wnioskodawcę obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconego J. K. świadczenia, skoro do ustalenia wysokości świadczenia doszło w okolicznościach zupełnie od niego niezależnych.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w pkt I wyroku stosownie do art. 385 kpc.

Orzeczenie o kosztach jest konsekwencją uwzględnienia apelacji wnioskodawcy.

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

(...)